

Nezadovoljstvo med vojaki v Mehiki-200 žrtev po tornado

GENERAL OBREGON NABIRA VOJAKE, S KATERIMI BO BRANIL CALLESOV REŽIM V MEHIKI, KI JE NA SLABIH NOGAH. — UPORNIKI SO DOBILI OROŽJE IZ ZED. DRŽAV.

Laredo, Tex. — General Obregon nabira vojake v državi Sonora, s katerimi bo branil Callesov režim v Mehiki, če bo general Arnulfo Gomez, ki se ne strinja s sedanjo vlado, potegnjal z uporniki.

Poročevalec pravi, da ima bivši mehiški predsednik že 18,000 mož pod orožjem. Kolikor je znano, je upornikov okrog 40,000. Njih središče je v Los Altos, država Jalisco. Osemindvajset držav je v republiki, ki so proti tiranski Callesovi vladi. Tem se bo pridružila tudi država Chiuhua, kjer je vojaški poveljnik Marcelo Caraveo, ki pa se noče pokoriti ukazom zvezne vlade. Sodijo, da čaka na povelje generala Gomeza, ki se namerava pridružiti upornikom.

Nedavno so uporniki dobili pod svojo oblast malo morskostanišče ob zapadni obali, kjer so sprejeli orožje, katero so jim poslali njih somišljeniki, ki so v Zed. drž. Orožje in municijo so poskrili v gorah, ko bo prišel čas, se ga bodo poslužili.

Boji se nadaljujejo na večih krajih, uporniki so pa le še prešibki, da bi mogli računati že zdaj na ofenzivo. Če se jim pa pridruži general Gomez, potem se bo pa začel boj na življenje in smrt — Callesovega tiranskega režima.

Med zveznimi vojniki, katerih 95 odstotkov je katoličanov, ki so sicer dobro organizirani, vlada velika nezadovoljnost. Večina njih je naginjena na uporniško stran. Ni pa le versko vprašanje vzrok nezadovoljnosti med vojniki, temveč tudi vojaško in ekonomsko.

2000 TESARJEV NA STAVKI.

Chicago, Ill. — Kakor je že bilo poročano, se nahaja 2000 tesarjev za notranja dela na stavki. Delodajalci so imeli v torek sejo, na kateri so razpravljali o tem, da bi razbili tesarsko unijo in delali z neunjskimi delavci. Kot vzrok navajajo, da radi visoke plače, katero dajejo svojim delavcem, ne morejo prodajati svoje izdelke v Chicagu po isti ceni, po kateri jih dobijo chikaški odjemalci iz drugih krajev, kjer delajo z neunjskimi delavci.

HICKS IZVRŠIL SAMOMOR.

St. Louis, Mo. — Poročano je že bilo, da so roparji napadli advokata Clifford M. Hicksa, starega 28 let in ga oropali za večjo vsoto. Kmalu na to so našli v bližini mesta mrtvo truplo Hicksa. Takrat se je reklo, da so ga najbrž ubili roparji iz bojazni, da bi katerega ne spoznal in ovadil sodišču. Po temeljiti preiskavi detektivov, so pa ugotovili, da si je advokat, za katerega se je preje reklo, da je premožen, sam končal življenje, ker se ni mogel rešiti iz finančnih zadreg. Njegovi dolгови znašajo \$207,000, življenje je pa imel zavarovano za \$365,000. Mislil si je, za zavarovalnico bodo plačani upniki.

VREMENSKE NEZGODE.

Nad dvesto oseb je prišlo ob življenje, veliko število je ranjenih in materialna škoda je ogromna vsled viharjev.

Koncem minulega in začetkom tega tedna je v državah na jugozapadu divjal tornado in nevihte, ki so povzročile veliko škodo, zahtevale so pa tudi nad 200 človeških žrtev. Iz države Missouri poročajo, da je bilo ubitih 66 oseb; v Kansasu 64; v Texasu 32.

Metropolis, Ill. — V ponedeljek ponoči je nad okolico New Columbia divjal tornado; pet oseb je prišlo ob življenje.

Chicago, Ill. — V ponedeljek je v mestu Chicago že dopoldan gledalo nekako sumljivo; pihal je veter, stemnilo se je za nekoliko časa, potem je zopet nekoliko posijalo sonce, a le za kratek čas. Proti večeru je pa začelo bliskati in grmeti, veter je postajal vedno hušji, dež je lil kakor iz škafa, promet po ulicah je bil oviran, vse je hitelo v zavetja. Kolikor je znano so prišle štiri osebe v mestu ob življenje, v okolici pa osem. Veliko je pa ranjenih in škoda je precejšnja.

Na 1631 West Chicago Ave., se je podrla štirinadstropna hiša, v kateri je bila trgovina. Ker se je pa poslopje že par minut preje začelo treseti, je poslovođa v trgovini stlil nesrečo in uslužbence ter odjemalce nato opozoril. Šel je od enega nadstropja do drugega in vse lepo spravil na varno, nakar se je celo poslopje zrušilo, le ena oseba je bila poškodovana. Nesreča se je zgodila, ker so poleg, s parno lopato izpodkopavali svet, poslopje je bilo že staro in se je zrušilo.

El Dorado, Ark. — Tornado je napravil veliko škodo v farmarški naselbini Strong in Norphlet v arkansaskem oljnem pasu, kjer je prišlo osemnajst oseb ob življenje, mnogo jih pa pogrešajo. Veliko poslopij je porušeni. Malo mestec Strong, je popolnoma porušeno, natančno število žrtev še ni ugotovljeno. Ker je tudi veliko število oseb ranjenih, so odšli na lice mesta zdravniki in bolniške strežnice. V Jojeshoro, Arx., je prišlo šest oseb, članov ene družine ob življenje, ko se je hiša nad njimi podrla.

Laramie, Wyo. — Neki avtomobilisti so našli v Cheyenne, ki je oddaljeno 35 milj od tukaj, trupli dveh ovčjih pastirjev, ki sta zmrznila.

VIHARJI V KANADI.

Winnipeg, Man. — Iz Manitobe prihajajo poročila o dežju, snegu in viharjih. Na večih krajih je poljsko delo ustavljeno radi obilega deževja.

ŠIRITE "AMER. SLOVENCA"

PILOT CHAMBERLIN.

Slika nam predstavlja Clarence Chamberlina, ki bo vodil Wright-Bellanca letalo pri nameravanemu poletu iz New Yorka v Pariz.

RUTH IN GRAY KRIVA UMORA PRVEGA REDA.

Mrs. Snyder padla v nezavest, ko je slišala izrek porotnikov. — Gray je bil čisto miren, kajti drugega ni pričakoval.

Long Island, N. Y. — Porotniki Queens okraja so pronašli Ruth Snyder in Henry Judd Gray-ja, ki sta na brutalen način usmrtila spečega Alberta Snyderja, krivim umora prvega reda. Sodbo bo izrekel sodnik T. Scudder v ponedeljek, ki se bo glasila na smrt v električnem stolu.

Kakor je že bilo poročano, je Gray, ki je po poklicu trgovski potnik, imel ljubavno razmerje z Mrs. Ruth Brown Snyder. Na poti jima je pa bil Albert Snyder, soproga obdolenke. Ruth je napotila Gray-ja, da je usmrtil Alberta, pri umoru mu je tudi sama pomagala. To se je zgodilo ponoči 20. marca. Ubila sta spečega v postelji.

Gray je bil popolnoma miren, ko je slišal izrek porotnikov, Mrs. Snyder je pa padla v nezavest. K zvesti jo je spravil zdravnik šele po preteku ene ure. Zdravnik je ugotovil, da je Mrs. Snyder božjastna.

GIBANJE ZA AVSTRO-NEMŠKO ZVEZO.

Dunaj, Avstrija. — Razmere v Avstriji so take, da dežela sama, kakršna je, ne bo mogla obstati. Vsled tega se je že pred nekaj časom porodila misel, da bi se Avstrija zvezela z Nemčijo. Kakor pri vsaki drugi enaki stvari, je tudi ta narčt pridobil sovražnike in prijatelje, slednji so v pretežni večini. Le od strani sosedov se je opazalo, da s to idejo miso zadovoljni.

Zdaj se mudijo na Dunaju odlični nemški industrijci, ki z avstrijskimi veljaki to zadevo razmotrivajo. Krščanski socialisti, katerih voditelj je kancler Seipel, ki so preje zvezi nasprotovali, so uvideli, da za Avstrijo ni druge pomoči in se zdaj s to idejo strinjajo.

ŠIRITE "AMER. SLOVENCA"

KRIŽEM SVETA.

Duluth, Minn. — Ogenj je izbruhnil ponoči v hiši Harry Douglasa, pes je zbudil domače iz spanja, osem članov družine je še pravočasno poskakalo skozi okna na varno, zvesti pes je pa ostal v plamenih. Hiša z vsem imetjem je uničena.

Harrisburg, Pa. — Ogenj je izbruhnil v državni tiskarni, dve osebi sta prišli ob življenje, sedem jih je zadobilo poškodbe; škoda je cenjena na poldrugi milijon dolarjev.

Chicago, Ill. — V nedeljo je sprejelo 150 črncev, otrok in odraslih, zakrament sv. krsta, pristopili so h katoliški veri. Krstil jih je Rev. Joseph Eckert v cerkvi sv. Elizabete na 41. cesti in Wabash ave.

Bloomington, Ind. — Packing kompanija v Bloomington ima \$50,000 škode, katero ji je povzročil požar, ki je uničil del podjetniškega poslopa.

Plainfield, Conn. — V tem mestu je okrog osem tisoč prebivalcev, ki so sami dobri ljudje, kajti v teku enega meseca ni bilo izvršene niti ene aretacije.

Chicago, Ill. — Jessie Smith, črnca, stara 34 let, 1109 West 14th Str. je prilivala v peč petrolej, nastala je eksplozija dobila je ona in njena 7 letna hčerka tako hude opekline, da sta obe kmalu nato v bolnišnici umrle.

New York, N. Y. — V soboto je bila dvanajsta obletnica potopljenja Lusitanije, katero je zadel nemški torped, pri kateri priliki je prišlo 1198 oseb ob življenje.

New Orleans. — Policisti so usmrtili trgovskega potnika H. C. W. Easona, starega 30 let, ki jih je napadel in nanje streljal. Rekel je, da bo vsakega ustrelil, ki se mu približa, dosegla ga je pa krogla policista.

CHAMBERLAIN O POLOŽAJU NA KITAJSKEM.

London, Anglija. — Svetovno politiko vodijo v Washingtonu, to potrjuje dejstvo, ko je Austen Chamberlain, angleški zunanji minister v poslanski zbornici rekel, da se morajo Angleži ravnati po vzgledu Zed. drž. v zadevah tičočih se Kitajske. Nobene večnote ne bodo poslali Kitajski, zahtevali pa bodo zadoščenja in odškodnino za vse kar so storili Kitajci inozemcem v Nankingu.

Šanghaj, Kitajsko. — V bližini Nankinga so Kitajci streljali na angleški topovni čoln Woodcock, s katerega so odgovarjali s strelji. Ranjen ni bil nihče.

Peking, Kitajsko. — V Senčoyfu, Hunan provinca, so boljševiški Kitajci napadli ameriški samostan, istega oropali in zažgali. Duhovnik, ki je iz Union Hill, N. J., se je še pravočasno rešil na varno.

MICHIGANSKA LEPOTICA.

Na sliki vidimo Miss Lillian Rowett, 17letno dijakinjo, katero je bessemerska trgovska zbornica izvolila, da se bo udeležila mednarodnega kontesta lepotic v Galvestonu.

USODA FRANCOSKIH LETALCEV NI ZNANA.

Ljudstvo v Parizu ogorčeno, ker ga je pariško časopisje potegnilo, da sta letalca srečno pristala v Zed. drž., in bila z veliko častjo sprejeta.

Pariz, Francija. — V nedeljo jutraj sta se podala na pot iz Pariza proti Zed. drž. preko Atlantika dva drzna francoska letalca, kapitana Nungesser in Coli. V ponedeljek so že pariški listi poročali, da sta srečno pristala v New Yorku, kjer sta bila sprejeta z veliko častjo. Po celem Franciji je zavladovalo veliko veselje, češ, Francozi so prvi, ki so z letalom napravili to pot. V resnici pa ni nobenega glasu od letalcev in njuna usoda še ni znana. Ko je ljudstvo to zvedelo, je bilo silno ogorčeno. Policija je morala stražiti uredništva listov, ki so poročali to izmišljeno vest.

Ameriški parniki so bili poslani na vse strani, da bi našli kakšno sled o "belem ptiču", tako se namreč imenuje Nungesserjevo letalo; Francoz pa križarijo po Angleškem kanalu, ker menijo, da sta bila letalca vsled slabega vremena še tukaj primorana spuščati se dol. Najbolj verjetno pa je, da sta vsled viharjev bila primorana spustiti se na morje, kjer so ju zagrnili razburkani valovi.

Mme. Nungesser v Parizu in Mme. Coli v Marseilles, matere drznih letalcev neprestano jokate in nestrpno čakate poročila kako se je končal drzni polet. Mrs. Nungesser je zvedela iz listov o nameravanem poletu. Prosila je sina naj opusti to misel. Rekel pa je, da podvzame ta drzni polet, da bi dobil denar, s katerim bo preskrbljena zdaj na stara leta. Kapitan Coli, predno se je podal na pot, je prosil svojo mater, naj moli za njega.

Panama. — Ameriški tovarni parnik Luckenbach je zadel ob pečine v bližini Guionos; 46 mož posadke je bilo v nevarnosti, rešil jih je vlačič Gorgona, ki vozi po panamskem prekopu.

Iz Jugoslavije.

POŽAR JE UNIČIL V LITIJSKEM OKRAJU PET HIŠ. — NA VELIKONOČ JE GO RELO NA SAVI IN V MOŠENIKU. — DRUGE ZANI MIVE VESTI.

Požar uničil pet hiš.

V litijskem okraju so požari v zadnjem času skoro na dnevnem redu. Na Veliko noč zvečer je gorelo na Savi in v Mošeniku poleg Save. V noči od 18. na 19. m. m. pa je na nepojasnen način nastal požar v vasi Roviše pod Sv. Goro, ki je napravil ogromno škodo in uničil več posestnikom skoro vse imetje. Pogorelo je namreč pet hiš z gospodarskimi poslopji in tudi več glav živine. Ljudje so rešili z veliko težavo le svoje golo življenje, kajti ognjeni zublji so z bliskovito naglico dovršili svoje uničevalno delo. Ljudstvo je obupano in z grozo ogleduje žalostno pogorišče. Vso okolico je že objel strah pred novimi požari. Splošno se domneva, da je ogenj zanetila zlobna roka. Prejnsnji dan so se namreč potikali okoli Sv. Lamberta trije sumljivi in nepoznani moški. Ljudstvo se boji, da se bodo požari v litijskem okraju ponavljali kakor lansko leto na Gorenjskem, ne da bi se moglo priti zločincem na sled.

Zopet nesreča pri Lazah.

Iz gozda pri Lazah je pomaгал železniški delavec France Peravšek spravljati po drči nekemu tamošnjemu posestniku v dolino hlode. Po delu je Peravšek sedel ob proggi, da zavžije skromno južino. Ob 8:20 je privozil po proggi tovorni vlak št. 642a, kateremu se je hotel Peravšek umakniti. Ker pa se je nagnil z glavo preveč nazaj, ga je udaril cilindar lokomotive v levo sence. Nesrečeža je sunek odbil ter ga vrigel v jarek. Strojevodja, ki je opazil nesrečo, je takoj ustavljal vlak, naložil Perovška v službeni voz in ga odpeljal s seboj v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so ponesrečenca naložili na rešilni avto ter ga odpeljali v splošno bolnico, kjer so ga zdravniki takoj operirali. Pekanalu, ker menijo, da ima razbito lobanjo, je bil celi dan v nezavesti. Njegove poškodbe so tako težkega značaja, da obstoja nevarnost, da jim podleže.

Smrtna kosa.

V Ljubljani je po težkem trpljenju umrla ga. Pavla Levčeva roj. Mrak, vdova po dvornem svetniku in znanem slovenskem književniku Francu Levcu. — Dne 19. aprila je preminula v Vikičah pod Šmarno goro gospa Kati Fiala roj. Bevc, soproga kavarnarja, simpatična in ljubeznjiva dama. — V Štepanji vasi je umrl g. Janez Komatar, posestnik, skrben gospodar in dober oče.

Zločin?

V soboto, 9. aprila, po sklepu dela v železniških delavnicah se je napotil monter Drotovšek iz Studencev s prijateljem v dalmatinsko klet ob Dravi. Pila sta do večera, Drotovšek se je vračal sam v Studence po poti tik ob Dravi, njegov prijatelj pa preko velikega mostu. Mon-

ter Drotovšek je imel v soboto seboj večjo vsoto denarja, je na najboljšem glasu in stanuje pri gospej Možija v Studencih. Od sobote zvečer Drotovška ni bilo več na stanovanju in nikdo ga ni videl od tedaj. Prevladuje mnenje, da gre pri treznosti Drotovška za zločin.

Sreča v nesreči.

V Zagrebu je sedemletni deček slonel na oknu in se sklanjal na dvorišče. V hipu mu je zmanjkalo ravnotežje in je padel skozi okno. K sreči pa je pri padcu, preden je priletel na tla, zadel na vrh, na kateri se je sušilo perilo in to je zadržalo njegov padec tako, da se mu ni pripetila najmanjša nesreča. Bil je popolnoma nepoškodovan. Preplašeni stariši so dečka takoj prepeljali v bolnišnico, misleč, da je zadobil kake nevarne notranje poškodbe, toda zdravniki so na veliko veselje lahko ugotovili, da je ostal deček popolnoma zdrav.

Samomor.

Včeraj, 12. m. m. so pokopali v Rogatcu mesarja g. Antona Trafenika, ki ga je daleč naokolo vse poznalo. Izpil je steklenico lizola in bil kmalu mrtev. Zapuščena ženo in par nepreskrbljenih otrok.

Vlom v župnišče.

V noči od velike srede na četrtek, 7. aprila ob 11. uri sta vlomila dva dvajsetletna fantiča v župnišče na Razborju. Ko se jima tatvina ni posrečila, je eden od njih oddal v veži dva strela; le 10 cm je manjkalo, da ni gospodinja obležala v krvi. Vse priznanje in hvala orožnikom iz Zidanega mostu, ki so ob 8. uri na veliki četrtek že uklenjena tička pripeljali na lice mesta, kjer sta vse priznala.

Umrli je

v Konjicah g. Ivan Stabej, oče mariborskega občinskega svetnika in tajnika oblastne skupščine v Mariboru g. Jožeta Stabeja. Pokojnik je bil kremenit krščanski značaj, ki je užival povsod obče spoštovanje.

DENARNA NAKAZILA

ZA JUGOSLAVIJO, ITALIJO, itd.
Vaša denarna pošiljatev bo v starem kraju hitro, zanesljivo in brez odbitka izplačana, ako se poslužite naše banke.
Dinarje, ozir. lire samo včeraj pošiljali po teh-le cenah:
500 Din.....\$ 9.40
1,000 Din.....18.50
2,500 Din.....46.25
5,000 Din.....92.00
10,000 Din.....182.00

100 lir.....\$ 6.15
200 lir.....\$12.00
500 lir.....\$29.00
1000 lir.....\$57.00

Pri večjih svotah poseben popust. Poštnina je v teh cenah že vračunana.

Zaradi nestalnosti cen je nemogoče vnaprej cene določevati. Merodajne so cene dneva, ko denar sprejmemo. Nakazila se izvršujejo po pošti ali pa brzojavno.

IZVRŠUJEMO TUDI DENARNE POŠILJATVE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO.
Pisma in pošiljke naslovite na:
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
455 W. 42nd St., NEW YORK, N. Y.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
 Ustanovljen leta 1891.
 Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljke in dnevo po praznikih.
 Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
 Naslov uredništva in uprave:
 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
 Telefon: CANAL 0098.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
 Established 1891.
 Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.
 Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
 Address of publication office:
 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
 Phone: CANAL 0098.

KAJ SE GODI PRI SV. ŠTEFANU?

Chicago, Ill.
 Po naši zakajeni Chicagi gre že cel mesec od ust do ust govorica, kaj bodo Mohorjani imeli to prihodno nedeljo, dne 15. maja v šolski dvorani. To je zdaj najvažnejše vprašanje na dnevnem redu.

"Ja, ti Mohorjani so pa od zlomka," je zadnjič rekel nekdo, ko je čital na vstopnici, da bo še lahko z Miss Srečo plesal prihodno nedeljo večer v šolski dvorani sv. Štefana na Lincoln in 22. cesti. "To pa moram iti pogledat tudi jaz," se je oglasil nekdo drugi. — Da, res bo nekaj, kar doslej še ni bilo. Zato pa, rojaki, pridno prodajajte vstopnice, kateri jih še imate. Dobijo se po skoro vseh slovenskih trgovinah v naselbinah. Vprašajte trgovce za vstopnice. Ako jih je kateri trgovec pa že vse prodal, tedaj pojdite k tajniku Mr. J. Gottlieb, 1845 W. 22nd Street, on jih ima še več in si gotovo preskrbite vstopnico, s katero bote dobili v dvorani dovoljenje za plesati z Miss Srečo. Prav nihče ga naj ne zamudi.

Ker sem jaz tako bolj blebetav, se ne morem zdržati, da ne bi povedal, kaj so zadnji ponedeljek sklenili pripravljalniki odborniki in odbornice. Te šmentaj, kako na skrivnem delajo, samo da bi nas še bolj iznenačili. V spodnji dvorani bo igrala domača godba. To pa zato, ker tam za steno se bo dobilo takih zdravil, da bodo začele po njih pete srbeti. Zdej kdor bi v takem slučaju šel v zgornjo dvorano, bi ga morda že je njale srbeti predno bi gor prišel, zato se mu bo z veselimi poskočnicami postreglo kar v spodnji dvorani. V ta zgornji dvorani pa bo sviral najboljši orkester in položeno je in dano posebno jamstvo, da vse kar bo živega v dvorani, se bo vrtelo in zibalo, tako lepo in vabljivo bo sviral orkester drobne valčke, polke in korčalice.

Eh, pa kaj vse bodo naše članice za ta dan pripravile! To bo res dan, ki ga naj, kdor hoče sam sebi dobro, nihče ne zamudi. To je moj dobrohotni pomini. Rojaki, pridite vi in z vami vaši prijatelji od blizu in daleč!

Društvo Najsv. Imena imelo je zdajno nedeljo svojo posebno sejo, na kateri se je sklenilo, da se društvo udeleži korporativno velike slavnosti, ki se bo vršila v Mundeleinu o priliki obhajanja obletnice 28. evhar. kongresa. Na ta dan bo navzočih, kakor se poroča, nad 100 tisoč članov dr. Najsv. Imena v Mundeleinu iz vseh delov čičaške nadškofije. Ker bi pa naše društvo cerkve sv. Štefana rado vedelo za natančno število, koliko se jih bo to obletnice udeležilo, za to je naprosilo u-

redništvo Amer. Slovence, da bi sprejemalo denar za vstopnice. Tiket stane za tja in nazaj \$1.50. Vsi, ki nameravajo dne 19. junija iti v Mundelein se naj torej prigrasijo in plačajo za tiket, da bo društveni odbor vedel, koliko tikev bo naročil. Tikete mora društvo plačati takoj, zatorej jih ne more vzeti več, kakor za toliko, kolikor se jih bo to slavnosti udeležilo. Čas za prigrasanje je do 18. maja zvečer.

Za cerkveni karneval se cerkveni odbor in vsi pododseki pridno pripravljajo. Kakor kaže vse zanimanje za karneval, bo to leto nekaj izrednega, kar v naši naselbini še nismo imeli. Zdej so na čelu vsa katoliška društva v naselbini, ki bo vsakdo imelo svoj posebni štant, za katerega oskrbi samo. Bomo videli, katero se bo najbolj postavilo.

Zadnji ponedeljek se je vršil pogreb s sv. mašo zadušnico za pokojnega Mr. Joe Piber, v 2313 S. Lincoln St., katerega se je udeležilo veliko prijateljev in znancev pokojnega. Pokojni je bil član večih društev in bil splošno znan v naselbini. Pogreb sta imela v oskrbi jugoslovenska pogrebniška društva v Glavach. Žalujejo soprogi in vsem preostalim iskreno sožalje, pokojnemu na R.I.P.!

V bolnišnici se nahaja bolna Mrs. Joe Gregorich z Berwyh, Ill., dobro znana v naši naselbini. Blagi ženi želimo okrevanja in povratka k bolnišnici!

Od četrtega večera naprej bomo imeli nekaj dni vsak dan v upravniški prodajalni Amer. Slovence od 8. ure zvečer naprej na razpolago veliko "Elektrolo" za demonstracijo. Ta "Elektrola" igra tako glasno, kakor vsaka godba in je nekaj izredno zanimivega. Rojake, ki utegne to zanimati, se pridrino vabi, da pridejo ob večerih in si ogledajo to veliko "Elektrolo" in slišijo igranje na isto.

GLAS S SHEBOYGANSKEGA HRIBA.

Sheboygan, Wis.
 Vsake stvari človek težko pričakuje, zlasti še takih, katere ga zanimajo in vesele. — Kako težko smo čakali že tudi v mrzli zimi tople pomladi. V 40danskem postu smo hrepneli po veselih velikonočnih praznikih. Vse kar se težko pričakuje, pa gotovo tudi pride. Vsaki človek, če ima le iskrico sv. vere v svojem srecu, se veseli veselih velikonočnih praznikov. Pa kaj čemo, ti so že minuli za letos.

Šolska mladina kar trepetala, kadar je za nastopiti o priliki cerkvenih slavnosti v procesiji itd. Tako so otroci pri nas imeli zopet svoje veselje dne 1. maja, ko smo imeli 40urno pobožnost, katero je vodil častni pater Odilo Hajnshek, gvardijan

iz Brežic, ki je prišel te dni iz stare domovine, da bo delil sv. misijone za eno leto po Združenih državah.

Prvega majnika pa so imeli otroci še posebno slavnost. 42 po številu jih je prejelo prvokrat sv. Rešnje Telo. Vsakdo izmed nas se spominja tistega srečnega dneva v svojem življenju, ko je prvič pristopil k mizi Gospodovi. To je dan slavnosti za vsakega kristjana. Posebna slavnost pa je bila tukaj pri nas. Ko je č. g. pater Hajnshek govoril mladim otrokom in sadil v srce sv. vero v Presv. Rešnje Telo, so kmalu prišle solze v oči večinoma vsem navzočim. Jaz toliko rečem, da kjer bote zvedeli, da pride k vam ta častiti gospod, nihče naj ne zamudi njegovih slavnostnih govorov. To je nekaj nenavadnega. Nas so matere v zibelni samo zibale. Ta častiti gospod je pa še nekaj drugega prejel v zibelni. V zibelni je prejel sv. zakramente. Bil je krščen v zibelni, v zibelni je pel prvo sv. mašo. Ali ni to nekaj čudnega? Je in tudi ni, on je namreč doma iz vasi Zibel na Štajerskem.

Da je bila pa slavnost še lepša, gre pa čast našim šolskim sestram. Nihče drugi bi ne mogli otroke tako lepo izučiti, kakor dobro srce naših šolskih sester. Bog naj jim zato obilno plača.

Sedaj je pri nas že vse lepo zeleno in tički že pridno stavijo in iščejo svoja gnezda. "Primožki" ob vodi že cvetejo in krasijo naravo. Zato bo za nas zdaj najlepší prostor v naši zeleni dolini. Kdor je bil že kdaj pri nas v Sheboyganu, ta mora nam pripoznati, da nimamo v Sheboyganu samo zelene doline, temveč tudi lepo dolino.

Naše dramatično društvo "Finžgar" bo sedaj dobilo svoje počitnice. Samo eno nedeljo bo še vprizorilo dve igri in to bo dne 29. maja. Ves dobiček je namenjen za cerkveno blagajno. Zatorej se prosim vse že v naprej, da se udeležite teh predstav v obilnem številu. Prva igra bo "Sanje." Ta igra vam bo pokazala, da so sanje večkrat tudi resnične. Ne bom opisoval igre; kdor je to igro že videl ali bral, mora vedeti, da je nekaj zanimivega. Posebno žalostno je, ko je sin pred porotno obravnavo in je obdolžen očetomorstva, potem pa je obsojen na smrt. Druga igra pa je šaljiva enodejanka "Vedež." Ta igra pa nam predstavi, da so velikokrat vzrok ženske, da je preprič v hiši.

Poročati moram tudi, da se naše ženske prav pridno pripravljajo za cerkveni bazar, ki se baje začne prvo nedeljo v juniju.

Kar se tiče dela ni tukaj nič prida, kakor ni tudi drugod. Želim vsem lepi cvetoči maj, v vročem poletju pa hladne sence.

Jak. Prestor.
PISMO IZ STAREGA KRAJA.
Predgrad ob Kolpi, Slovenija.

Prosim g. urednik, da tudi meni dovolite nekoliko prostora v listu Amer. Slovence, katerega tudi mi prav z zanimanjem čitamo.

Danes, 10. aprila 1927, smo

imeli pri nas blagoslovljenega novega zvona, katerega se je udeležilo veliko ljudi od blizu in daleč. Novi zvon je lep in velik, tehta 1000 kg. Zahvalujemo se našem dobremu sosedu Mr. Martinu Majerletu, ki je največ daroval za zvon, namreč vsoto 2500 Din.

Pri nas smo tudi imeli v vasi zborovanje požarne brambe, na katerem smo volili nov odbor. Izvoljeni so bili sledeči: Brizgalni stotnik je Marko Ferderber; narednik Ivan Štefanec; podnarednik Iv. Smuk; tajnik Anton Vajs; blagajnik Peter Mihor. Pri društvu so vsi domači fantje iz naše vasi. — Društvo je lepo in si je za trobentačo izvolilo Petra Bodeta.

Zvon smo potegnili v zvonic pred veliko nočjo, ki nam je pel pri Vstajenju. Srčne pozdrave od naše vasi vsem našim znancem in prijateljem v Ameriki! Tebi, ljubi Amer. Slovence, pa želim veliko število novih naročnikov.

Jožef Čop.

DRAGA KLOFUTA.

Sprla sta se tam v Janševi gostilni v Bevkah sosedva Ivan in Jaka. Postajala sta vedno bolj vroča in vedno bolj trdo so besede padale. Ko pa se je Jaka zaletel tako daleč in očital svojemu sosedu, da ta odpira tuje milijonarje, domače reveže pa zaničuje, je Janeza tako razjezilo, da je zavihtel daleč nazaj svojo desnico in je pripeljal svojemu sosedu tako zaušnico, da je odletel v steno. Jaku je tako brnelo po ušesu, da je moral iti k zdravniku, ki je ugotovil, da mu je počil ušesni bobenček. Cela zadeva je prišla pred sodišče in prvi sodnik je obsodil hudega Ivana na 14 dni zapore in mora plačati svojemu tovarišu 1000 dinarjev za bolečine, stroške in zdravnika. Možu pa se je zdelo to za eno klofuto, čeprav je bila precej močna, vendarle malo preveč in se je nato pritožil. Pred vzklicnim senatom deželnega sodišča ljubljanskega je navajal mož v svojem ugovoru, da ga je gostilničarka prosila, da naj spravi pijanega tovariša iz hiše. In res ga je prišlo srečno od vrat, tu pa je užaljeni Jaka potegnil iz žepa zamokres in ga nastavil Janezu na prsa. Ta pa mu je izbil roko in ga vsekal za uho. Bil je torej po njegovem zatrdilu naprošen "vunbacitelj" in v silobranu. Ker so ta zagovor pričeli tudi potrditi, mu je senat znižal kazen za polovico, torej na en teden, vse glede plačil pa je ostalo neizpremenjeno tako, da je ta nerodna klofuta še vedno precej draga.

Nesreča pri zidanju cerkve.

18letni Rudolf Povše je tolkel kamenje na cesti pri Sv. Lambertu pri Litiji, kar se zvali nanj velika skala s strmine ter mu zmečka levo nogo. Težko ranjenega so prepeljali z rešilnim avtom v deželno bolnico. Je pa prav malo upanja, da okreva. V najboljšem slučaju bodo morali amputirati nogo.

SIRITE "AMER. SLOVENCA"

Konservativem. — Newyorški liberalci so tako konservativni, da še vedno gledajo tja, kjer nese. Samo radi tega konservativizma prodajajo in oglašajo v svojem liberalnem listu sv. pismo in mašne bukvice. Takemu konservativizmu so včasih v Ljubljani dejali "figa mož!"

Biseri iz lawndalske literature. — Poroča se, da so "farji" vzrok sedanje revolucije in kolobucije na Kitajskem. Krivi so povodnji na jugu, sploh, če kakega rdečega sodruga grize in črviči, krivi vsega so "farji." Pravijo, da imajo na Lawndale "neovrgljive" dokaze za to. Blagor onim, ki to rdečkarjem verjamejo!

"Fant, fant," je zaklical učitelj, "zaradi tebe bo tvoj oče še sive las dobil." — Francek pa je odmajal z glavo ter rekel: "Ni mogoče, je plešast."

Vsi so mu verjeli. — Župan: Ali si oni dan slisal, ko je Lončar v gostilni pri "Jelenu" zabavljal čez mene? — Svetovalec Dobrila: Seveda sem slisal. — Kaj pa je pravzaprav rekel? — Je rekel, da je naš župan lump in nič vreden človek in da to lahko tudi pismo da, kdor to hoče. — No, in si dal to izjavo zapisati? — Ah, kaj se, saj smo mu tako vsi verjeli.

Vse ponarejeno. — Gospod: Ko sem pri vas to palico kupil, ste zatrejali, da je ročaj iz prave slonove kosti, kar pa ni res in jo morate nazaj vzeti! — Strugar: To je pa vendar čudno! Jaz dobivam slonovo kost naravnost od tam, kjer sloni žive. Vendar ni skrat, da bi imeli sloni že tudi ponarejene zobe!

Kateri se je boljše odrezal? — "Ti si največji osel na svetu!" — "Ti si pa predsednik vseh oslov!" — "Da! Ker si ti za to preneumen!"

Nič ni pomagalo. — A.: Kako, da ti je žena ušla, saj si jo vendar dal detektivno opazovati? — B.: Ravno ž njim je ušla.

Iz otroških ust. — Jožek pride iz šole in joka. Oče: Zakaj pa jokaš? — Jožek: Gospod so rekli, da naj molim tri očenase, pa znam le enega!

Kar je res! — "Kaj misliš, koliko je ta dama stara?" — "Tega ne ve nihče!" — "Pa pravijo, da so ženske klepetave!"

Obstrukcija. — A.: Kako je vendar mogel poslanec 36 ur govoriti? — B.: To mu je bilo prav lahko. Osem let, odkar je oženjen, ni smel nikdar govoriti; sedaj je imel pa priliko.

Slepec. — "Zdi se mi, da sem vas v nedeljo videl, da ste brali Amer. Slovence." Slepec: "Oh, gospod, nisem bral, samo podobe sem gledal!"

POZOR:—Številka poleg Vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Preokret angleške politike glede Balkana.

Situacija v odnošjih med Italijo in Jugoslavijo je stacionarna. Nič se še ne vidi in prav nič se ne da ta trenutek napovedovati, koliko bo imela uspeha angleška ter francoska intervencija v Rimu. Fašistična diplomacija je postala manj zgovorna, kar je zanjo gotovo nekaj manj navadnega. Visokim gospodom in štabu fašističnega režima je brez dvoma zelo neprijetno, da je afera zavzela tak preokret. Ne delamo si iluzij in ne mislimo, da bo Italija takoj ustregla zahtevam, ki jih je tako deciderano izjavilo angleško javno mnenje in ki jih je pokazala tudi angleška oficijelna vnanja politika — francoski javnosti preorijentacija ni bila potrebna. Toda prav tako prav nič ne dvomimo, da Italija ne more voditi vnanje politike na Balkanu, ki bi šla v nasprotje z angleškimi interesi in željami. Zato je gotovo, da bo morala prej ali slej po poti, ki jo nasvetujejo v Londonu, to je k reviziji ali vsaj primerni modifikaciji tiranskega pakta — zadeva nettunskih konvencij se seveda Anglije ne more tiktati, vsaj ne oficijelno.

Ako se res pripravlja nova angleško-francoska antanta, potem bi bila seveda situacija za Jugoslavijo še ugodnejša, ker bi se v antanti gotovo uveljavilo francosko stališče, ki nikdar ne bo pripustilo Italiji prostih rok v področjih, ki se tičejo jugoslovansko-italijanskih odnošajev.

Angleški preokret v politiki napram Jugoslaviji in Italiji temelji brzkone v spoznanju, da je preopasno za evropski mir, ako bi se še za naprej pustila Italiji svoboda v avanturističnih načrtih na Balkanu. Anglija potrebuje miru, zakaj država, v kateri je 80 odstotkov ljudi zaposlenih v industriji, rudarstvu in trgovini, ne more računati z novimi vojnimi nevarnostmi, ki bi moge zapaliti znova velik del Evrope. Angleškemu gospodarstvu je potreben siguran mir, odtod stremjenje, doseči sporazum na Renu in prepreči vso Evropo z locarnskimi pogodbami; taki politiki ne more biti vseeno, če ostane na Jadranu in na Balkanu situacija, ki more vsak trenutek sprožiti novo katastrofo. Morda se je Anglija šele sedaj prepračila, da so v Jugoslaviji zares miroljubni ter da zares ne mislijo na nikake avanture v nobeni smeri, hkrati pa uvidela, da je Italija zares preopasen intrigant.

Ako se danes iz Pariza in Londona poroča, da naj Italija svoje ekspanzivne težnje usmeri na bližnji in daljni orient, je sicer v tem nekaj cinizma, če pogledamo stvar s širšega, človečanskega vidika, toda kljub temu je stvar s tem nasvetom zelo točno izražena. To se namreč reče: Italija naj se udejstvuje, kakor ji želi srce — tamkaj, kjer ni opasnosti za evropski mir, Balkan pa ni primerno torišče za njene eksperimente, ker bi bili to pretesno zvezani z evropskimi interesi.

Iz tega izhaja jasno, da se Balkan ne more šteti v ono področje, ki naj bi se prepuščilo prevladi italijanskega vpliva; ne le Franciji, tudi Angliji se zdi sedaj ta koncept, ki se je nekaj časa tamkaj očividno akceptiral, nesprejemljiv.

To spoznanje in priznanje je gotovo za Jugoslovane izredno velikega pomena. V očeh Evrope so s tem gotovo zelo napredovali; smatrajo jih za upoštevanja vreden faktor in so končno uvideli, da ne morejo biti kakor dežela kje ob Rdečem morju ali v Afriki, kjer so si posamezne vesile izbrale in odmerile svoje interesne sfere. Zavedamo se, da so Jugoslovani tako priznanje zaslužili, zato jim v moralnem oziru ni toliko dragoceno kakor v faktičnem, zakaj posledice o razvoju celotne situacije na Balkanu in v Podonavju ne morejo izostati.

Pač pa je to spoznanje velevažna lekcija za Italijo. Kolikor prej se bo z njo sprizajnila, toliko prej bodo zavladaeli v tem delu normalni odnošaji; sprizajnitni pa se bo morala z njo prej ali slej.

Viggo Cavling:

ŠKOLJKA.

(Dalje.)

II. Boj.

Lepega junijskega dne je stal krmar Alfred Keene v glavnem mestu Japonske, v Tokiu, ki mu pravijo kraljica vzhoda, na stopnicah pred kolodvorom Shimbaski in zrl na mesto, po čigar širokih premih glavnih žilah je valovalo azijsko življenje v svetlem poletnem solncu.

Slutil je, da je prišel v mesto, določeno mu od usode, na kraj, kjer se bo mogel šele prav udejstvovati.

Stopil je na električno železnico in se odpeljal proti severu. Iz prodajalen ob poti je slisal hrup kupovalcev in prodajalcev,

Tokio je središče vzhoda, križišče živahne azijske trgovine. Japonke v nebesno modrih kimonih vstopajo in izstopajo iz tramvaja, kontoristi in trgovci, oblečeni napol po angleški modi, skačejo na tramvaj, med tem ko drči ta po tračnicah do evropskega trgovskega okraja. Palače iz granita obdajajo cesto. Alfred čita imena največjih evropskih in ameriških bank, poleg znanih vzhodnih trvdč. Od časa do časa prekine vrsto hiš kak kitajski trgovski dvorec, ki se odpira na cesto z velikom portalom. Napisi v kričečih barvah stegajo svoje roke in lovijo kupovalce iz gneče na cesti.

Alfred izstopi. Kajti na drugi strani trga opazi napis trvdke, kjer mora oddati pismo.

Za visokimi zidovi je stala velika šestnadstropna palača, siva, solidna in masivna, s poliranimi steklenimi šipami, spuščeniimi zavesami in s širokimi okni. Nad to

hišo se je visoko v solncu svetila zlata kupola. V polkrogu nad vhomom je bil pritrjen bakreni napis.

Marcus Beit & Co.,

ime, ki je imelo po vsem vzhodu magičen zvok, ki je bilo spoštovano, cenjeno in katerega so se bali od Benaresa do Melbourne. Povsod na vzhodni polkrogli je imelo to ciklopsko podjetje svoje zveze. Uradniki severnih gubernij v Sibiriji, mandarini v Pekingu, svečeniški v Lhasi, kitajski trgovci na Sundskih otokih in farmarji na malajski obali, vsi so pripogibali koleno pred to zlato grmado in z globokim in plašnim spoštovanjem zrl na genijalnega lastnika trvdke, brodolastnika Marka Beita, katerega jekleno volja je ustvarila to podjetje, v razdobju enega človeškega rodu.

Z utripajočim srcem je stopil Alfred skozi železna vrata poslopja. Na prostor-

nem dvorišču so stali številni rikše. Kuliji so bili zaposleni s snaženjem voz in koles. Pri notranjem vходу sta rastle dve orjaški kokosovi palmi. Na pragu je stražil indijski sikh z rjavim turbanom na glavi.

Alfred je začutil hlad iz notranje marmorne veže in pretresla ga je groza, kri mu je udarila v lice; napel je vse svoje sile in odšel z naglimi koraki dalje, dokler se ni znašel v velikem hišnem vestibulu. V polkrogu za visokim pregradkom so se nahajale pisalne mize in stoli kontoristov. Za železno ograjo so sedeli belo oblečeni Evropejci in dolgokitasti Kitajci, sklonjeni nad svojimi folijanti. Svetloba se je razvijala pod dvoranami iz odprtine na stropu. Kuliji so z dolgimi pangami (pahljačami) napravljali v zraku lahen vetrič. Na vsakem pultu je bil napis, na katerem je bilo napisano, s čim se oddelek bavi. Alfred je čital: importni, eksportni oddelek, svila,

bančni, ladijski, borzni oddelek. Po dvoranah so jiho zveneli zlatniki, ki so jih uradniki preštevali. V dvoranah je vladalo neprestano mrmrnanje kupčijskih pogovorov. Delalo se je tiho in molče, kakor v kakim londonski banki.

Alfred je stal sredi kroga in ni vedel, kam naj se obrne. Po kratkem obotavljanju izročil pismo možu, ki je sedel v ladijskem oddelku in ga prosil, naj nese pismo Mr. Beitu.

"Zaposlen sem!" je odgovoril ta kratko. Alfred stopi do oddelka za svilo. Odpravijo ga k importnemu oddelku, od tu pa k borznemu. Končno se ga vendar nekdo u-smili, mu vzame pismo in izgine za steklenimi vrati v ozadju dvorane. Kmalu nato se vrne in pravi uljudno:

"Prosim, pojdite z menoj!"

(Dalje prih.)

Lz življenja in sveta.

JAMESTOWNSKA NASELINA.

Jamestown v Virginiji je bila prva trajna angleška naselbina v novem svetu in se lahko smatra kot početak današnjih Združenih držav.

L. 1607 je bilo v Jamestownu približno 60 lesenih hiš. V juliju l. 1619 je tam zborovala prva zakonodajna zbornica.

V začetnih dobah kolonije je zemlja bila skupna last vseh, kasneje pa je vsaka družina dobila kos zemlje v svojo privatno posest.

Suženstvo je bilo vpeljano v Jamestown l. 1619, ko je neka nizozemska ladja izkrcala 20 črncev. L. 1671 je bilo v Virginiji že 2000 sužnjev.

Zgodovinski pomen jamestownske naselbine leži zlasti v tem, da je otvorila pot za prihodnje kolonizacijo severne Amerike s strani Angležev.

PRVI STROJ ZA LED.

Za ohlajevanje živežev in pičjač so v prejšnjih stoletjih rabili le naravni led in sneg. Niti ni dolgo od tega, odkar se je v Združenih državah začelo izdelovati umetni led tako poceni, da si ga takorekoč vsaka

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, K. S. K. J. CLEVELAND, O. Leto 1927. Predsednik, Joseph Ogrin, 9020 Parmelee Ave.

gospodinja more privoščati. — Dne 6. maja 1851 je John Gorrie iz New Orleansa patentiral stroj za izdelovanje ledu in kmalu potem je bila v tem mestu ustanovljena prva tovarna za umetni led.

Led in hladilnice so imele velik pomen v gospodarskem razvoju Združenih držav, ker so ustvarile večje mogočnosti za razpolaganje z zalogo živežev. Meso in drugi izpridljivi živeži se danes lahko prevažajo na dolge daljave v ladjah ali železniških vozovih, opremljenih z ohlajevalnimi pripravami.

BRIANDOV PARLAMENTARNI JUBILEJ.

Francoski zunanji minister Briand praznuje, te dni 25 letnico svojega parlamentarnega delovanja. Pariški reporterji, ki kaj radi stikajo po preteklosti svojih parlamentarnih politikov, so napotili pariški tedenik "Cri de Paris" k objavi zanimive zgodbe iz Briandove mladosti, ki je postala odločilna za njegovo politično vlogo v poznejšem življenju.

Briand je bil v svojih mladih letih advokat v St. Lazairu. Začel je nastopati v javnem življenju in kmalu je čutil, da potrebuje organa, ki bi ga podpirali v boju proti reakciji. Sestavil je oklic na ljudi in je zbiral podpise za vplačila od 20 do 30 frankov. Tako je zbral 2500 frankov denarja in ustanovil organ "Zapadna demokracija", ki izhaja še danes.

nes. Za svoj časopis je tako skrbel, da ni bil le njegov izdajatelj in urednik, temveč celo njegov sluga. Da bi zmanjšal izdajateljske stroške, se je naposled naučil celo črkostavstva in je izdajal list po enkrat na teden.

Tednik se je širil in ko je bil dovolj razprostranjen, ga je hotel spremeniti v dnevnik. Manjkalo pa mu je za to potrebnega kapitala in tudi tiskarna, ni imela neobhodno potrebnih strojev. Denarja za nakup novih pa ni bilo. Slučajno pa je Briand zvedel, da je prišla neka pariška tiskarna v konkurz. Peljal se je v prestolnico, kupil stroj in plačal zanj 900 frankov. Toda s tem izplačilom so bila vsa njegova finančna sredstva izčrpana.

POSTOPAČ, KI SE IZDAJA ZA PRESTOLONASLEDNIKA RUDOLFA.

Budimpeštanski drž. pravdnik je vložil tožbo proti nekemu možu, ki se je klatil po Madžarskem ter se je izdajal za prestolonaslednika Rudolfa, umorjenega sinu cesarja Franca Jožefa. Postopač je hodil od kraja do kraja, elegantno oblečen in je širil vesti, da je prestolonaslednik Rudolf v resnici zbežal in Mayerlinga in da ni bil umorjen v prepripi. Novica je šla z veliko naglico od ust do ust in se je ljudi prijemala kakor smola.

Kmalu se je zbrala okoli postopača cela občina, ki mu je začela znašati darove in obliki živeža in denarja. Nek kmet mu je ponudil najlepši prostor v svojem stanovanju. Gostilničar mu je pošiljal vsak dan zastoj obed in večerjo, drugi prebivalci pa so mu dajali vseh drugih potrebščin v izobilju. Pred sodiščem se je postopač zagovarjal, da se ni nikoli izdajal za Rudolfa in da ne more nič zato, če so ljudje tako lahkoverni in neumni ter verjamejo, da umorjeni sin Franca Jožefa še vedno živi.

DR. SV. MARIJE MAGDALENE št. 162, K. S. K. J. CLEVELAND, O.

Odbor za tekoče leto 1927: Predsednica, Helena Mally, 1105 E. 63rd St. Podpredsednica: Josephine Menart, Tainica: Marija Hochevar, 1206 E. 74th St. Blagajničarka: Alojzija Pikš, 1176 E. 71st St. Zapisničarka: Julija Brezovar. Vratarica: Frances Kasunič. Nadzornice: Marija Skulj, Genevfa Zupan, Cecilia Znidaršič. Duhovni vodja: Rev. J. B. Ponikvar. Zdravniki: Dr. J. B. Seliškar, Dr. M. Oman in Dr. L. F. Perme. Redna seja se vrši vsaki prvi ponedeljek v mesecu in stari dvorani šole sv. Vida.

jo, da umorjeni sin Franca Jožefa še vedno živi.

ARETACIJA SOVJETSKEGA DIPLOMATA NA DUNAJU.

Na Dunaju je aretirala policija prošli teden visokega funkcionarja ruske sovjetske vlade, svetnika Jakopenka. Aretacija je vzbudila velikansko senzacijo. V prvem trenutku se je mislilo, da je bil Jakopenko aretiran iz političnih razlogov. Šele pozneje se je doznalo, da njegova aretacija ni v zvezi s politiko, temveč z nekimi nerednostmi v denarnih stvareh.

Jakopenko je imel zveze z nekim madžarskim židom, ki ima na vesti težke politične in denarne prestopke. Še večjo senzacijo kot aretacija pa je izzvala lansirana vest, da Jakopenko sploh ni to, za kar se izdaja, marveč da se je poslužil njegovega imena neki slepar, da bi na ta način lažje izvršil svoje "posle". Če je to s strani sovjetskega poslanstva lansirana intriga ali resnica, se ne da kontrolirati. Podoba pa je, da se pripravljala na Dunaju velikanski umazan škandal, v katerem bo igral vidno vlogo tudi sovjetski poslanik ruske vlade na Dunaju. Jakopenko je baje kupoval na Madžarskem konje za Rusijo. Aretiran je bil na zahtevo nekega trgovca, ki je prišel do prepričanja, da mož ni čistih rok in da hoče s kupčijo obogateti.

ITALIJSKE SPLETKE VZNEMIRJAJO ŽENEVO.

Italijanska vlada je pripravila rimski zbornici načrt zakon, ki bo takoj po sprejetju postavil delovanje Italijanov izven kraljevine pod popolno kontrolo fašistske vlade. Določila tega zakona predvidevajo posebno dovoljenje italijanske vlade za kakršnokoli sodelovanje pri mednarodnih javnih institucijah. Za tiste Italijane, ki se ne bi pokorili odredbam tega zakona, predvideva italijanska vlada represalije, v prvi vrsti ječo ter izgubo italijanskega državljanstva. Načrt je povzročil veliko razburjenje v inozemstvu, posebno v krogih Društva narodov v Zenevi, kjer domnevajo, da je akcija Italije predvsem naperjena proti Društvu narodov, ker posega v njegove pravice.

—Merchants, advertise in "Amerikanski Slovenec."

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve. Pokličite Telefon: Roosevelt 8221. LOUIS STRITAR 2018 W. 21st Place, Chicago, Ill

ŠIROM SLOVENIJE.

Pred razširjenjem električnega omrežja elektrarne tvrdke V. Majdič. V Kranju se je pričel na poziv sreznega poglavarja komisijonelni ogled projektiranega razširjenja električnega omrežja, ki ga je predložila kranjska elektrarna tvrdka V. Majdič. Pa načrtu bo vodil kabelski vod iz elektrarne pri državnem mostu do spodnje kokriškega mosta, kjer bo poleg tovarne Karl Pollak transformatorska postaja, od katere bi se odcepili posamezni vodi v tovarno Inteks, Pollak in v vas Čirčeče ter Hrašče. Drugi kabelski vod bo napeljan od Save preko gimnazijskega vrta, kjer je predvidena razdelilna in transformatorska postaja, od katere bi vodili kabli v tovarno "Vulkan," v puškarno in tiskarno "Sava". Nadalje je projektiran zvezni prosti vod med elektrarno in Sinderjevo parno žago pred kolodvorom. Kakor znano, so gradbena dela nove Majdičeve elektrarne v polnem teku in je pričakovati dovršitve v najkrajšem času.

Gradbeno gibanje v Kranju

se giblje sedaj še samo v obsegu raznih adaptacij in renoviranja. Na dvorišču hotela Stara Pošta ob Pokopališki poti je pričelo stavbno podjetje J. Stavec z gradnjo velike moderne avtogaraje ter s preureditvijo lokalov tvrdke Ahačič & Sifferr. Pokopališka pot se bo zelo razširila ravno na tem ovinku, ker bo zid nove garaže pomaknjen za poldrug meter od ceste proč. — Mesar M. Osterman preureja spodnje prostore v svoji hiši na glavnem trgu, da bo pridobil nov trgovski lokal.

Stekel pes obgrizel 8 oseb.

Veliki teden se je pritepel bogzna odkok v vas Šmiklavž pri Hočah stekel pes, ki je obgrizel samo v Šmiklavžu 6 oseb, 1 osebo v Dobrovcah, eno v Šikolah in razen tega je napadel še več psov v Šmiklavžu. Steklega psa se je posrečilo slednjič vendarle ustreliti na Vidovičevem posestvu v Šmiklavžu. Dve od obgrizenih oseb sta že bili prepeljani v Celje v Pasteurjev zavod.

SIRITE AMER. SLOVENCA

IZ CHURCHILLOVIH VOJNIH SPOMINOV

(Dalje.)

Toda Ludendorffu ni bilo mar niti za eno od navedenih zadev. Bil je v tej dobi volja, ki je obvladala vse. Od Beethmann-Hollwegovega padca sta Ludendorff in Hindenburg na čelu najvišjega vodstva nemške vojske, uzurpirala najvišjo oblast sploh. Cesar, ki ga je v notranjosti strašil naval dogodkov, je zaigral svojo stvar, osumljen, da je prikrit pacifist. In tako je v boju raznih sil dobila vojaška oblast odločno premoč. Ta oblast je temeljila na posebnih nazorih vojakov, ki niso bili sposobni ozirati se na razne važne sile, ki so bile žive tako na znotraj, kakor na zunaj. Ta vojaška oblast je bila toliko nevarnejša. Kolikor bolj je bila enostranska. Ludendorff in Hindenburg sta z grožnjami, da demisionirata, dobila vse, kar sta zahtevala. Njuna odločitev je obvladala usodo Nemčije. Poznala sta, kakor sem že dejal, le del celega problema in sta lahko izvedla le ta del, ki je pripadal njih vojaški sferi. Isto popolno pomanjkanje kombinacijskih sposobnosti, kakor ga srečavamo pri velikih vojskovodjih zgodovine.

Sir W. Robertson.

Kljub temu, da ni bilo 30 divizij za skupno rezervno, ki jo je predlagal Lloyd George, je bil vendar ustanovljen komite, čigar kontrola bi naj bila ta rezervna podrejena. Sir William Robertson je zahteval, da bi bil on kot šef angleškega generalnega štaba, edini angleški zastopnik v tem odboru. Ministrski predsednik pa je izjavil, da bi bilo nemogoče, da bi bil on kot šef generalnega štaba Velike Britanije in pa zastopnik Velike Britanije v odboru za omenjene rezerve ena in ista oseba. Nočem se spuščati v podrobnosti tega spora. Mesto zastopnika Velike Britanije v odboru Splošne rezerve, ki je bilo prvotno namenjeno Henry Wilsonu, je bilo ponudeno Sir Herbertu Plumeru, ki ga je tudi takoj odklonil. Za vlado Velike Britanije je bilo tedaj dobro, da ni Sir Douglas Haig demisiji Sir Williama Robertsona pripo-

jil tudi svoje, kajti demisija Haigova bi stvar zelo poslabšala.

Pred Lensom.

V te notranje spore se nisem vtikal. Imel sem delo na fronti in šele, ko sem se vrnil, sem čul o raznih igralcih drame. Vrhovni poveljnik angleške armade mi je dovolil, da sem se svobodno gibal v angleškem odseku in storil je vse, da bi mi olajšal moje nalogo, seznaniti se z aktualnimi pogoji bojne linije. Želel sem na podlagi osebnega opazovanja spoznati najnovejše metode vzdrževanja onih delov linije, na katere so se raztezale priprave za veliko defenzivno bitko. Posetil sem z generalom Lipse-om, poveljnikom 3. kanadske divizije, cel odsek pred Lensom, ga podrobno pregledal in se prepričal, da se stanje fronte temeljno razlikuje od stanja leta 1915 ali l. 1916, ko sem bil poveljnik oddelka. Izginil je sistem spojene jarkov z omrežjem bodečih žic in vsem ostalim, kar spada k temu sistemu. Kontakt s sovražnikom je vzdrževan le ozepek pas prednjih straž, katerih nekatere pozicije so bile utrjene, nekatere pa sploh ne. Za temi pozicijami v razdalji približno dveh do treh tisočev jardov je bil zgrajen sistem nešteti gnezd strojnih pušk. Spajajoči jarki so omogočali, da so se ta gnezda približevala med seboj ali pa oddaljevala. Omrežje žičnih ovir ni bilo več izpeljano kakor poprej lateralno v nepretrganem pasu pred fronto, pač pa počez, da bi bil sovražnik pognan v ulice in neusmiljeno požet od strojnih pušk. Odporna mesta med sovražnimi pozicijami bi naj služila za najostrejši napor obrambnih ječev. Dva tisoč jardov dalje so bile pozicije poljske artiljerije. Tu so bili dobro maskirani in vzdrževani jarki, določeni za zbiranje pomožnih oddelkov. Za to črto je bil pa stan najvišjega brigadnega poveljstva in za njim so bile razpostavljene težke in srednje baterije v dobro preštudirani, nepravilni liniji.

Odkrito lahko priznam, da me je vse, kar sem videl bodisi v bojni liniji sami, bodisi kar se tiče organizacije celega odseka do njega zadnjih kotov, napolnilo z zaupanjem v moč defenzivnega sistema, ki se je istočasno z napredovanjem vojne stalno razvijal. Tak odsek in vse, kar sem tu srečal, mi je dalo upanje, da pride dan, ko se bodo tudi Nemci napili tistih grenkih zdravil, ki jih je naša armada tako dolgo pila. Na žalost ni bilo na celi ostali fronti tako, kakor v tem odseku.

(Dalje prih.)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

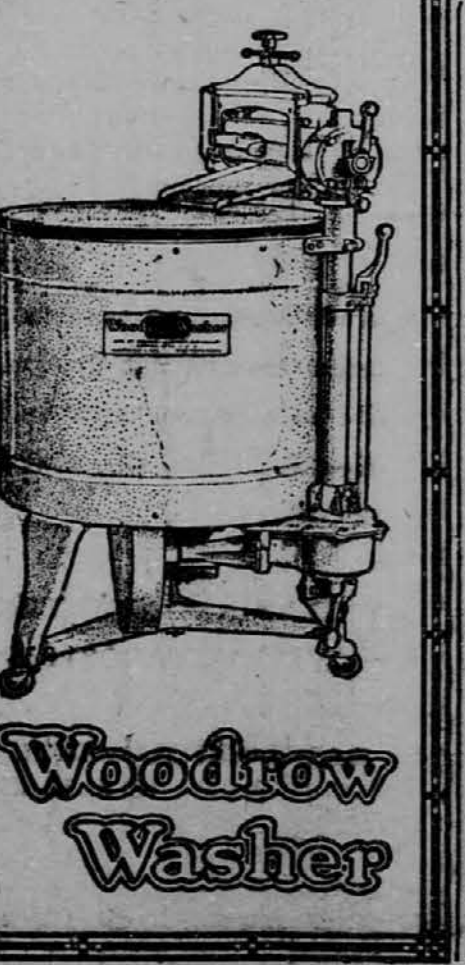
Vsem našim naročnikom, kakor tudi vsem drugim rojakom po državi v Ohio in Indiana naznanjamo, da jih bo te dni obiskal naš potovalni zastopnik, Mr. Anton Jaksetich, kateri je pooblaščen pobirati naročnino in oglaševati za lista Am. Slovenec in Ave Maria. Obenem prodaja vse knjige naše knjigarne, devotionalije in slovenske ter druge gramofonske plošče. Rokajom ga toplo priporočamo, da ga z veseljem sprejemo in mu pomagajo širiti katoliški tisk. Uprava Am. Slovenca.

KRITJE STREHE (ROOFING). Če pušča streha — 3 popravila garancirano delo za \$4.00, "truck & services" na vse strani v Chicagi, ustanovljeno pred 38 leti, največje tozadnevno podjetje; delajo organizirani delavci. J. J. Dunne Roofing Co., 3411 Ogden Ave. Lawndale 0114 vsi departmenti.

Joseph Mantel — JAVNI NOTAR — Ely, Minnesota Telephone 56. Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, oporoke in vsa druga v notarsko stroko spadajoča dela. Enaindvajset let izkušnje.

Allen's Parlor Furnace. Krasno, Učinkovito, Ekonomično. Po vsej deželi govorijo o tem novem sistemu, ki daje toploto. Ker je izdelano v lepem porcelanu in emalju, se z lahkoto drži v čednem stanju. Ta peč zglada, kakor lepa omara. Toploto razširja po sobi na najzdravejši način — vlago posuši in ogreva zrak. Ne kupujte peči dokler niste videli tega! W. Szymanski — Dealer in — FURNITURE in STOVES, HARDWARE and HOUSE FURNISHINGS GOODS. Telephone Canal 597. 1907-1909 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

NAJNOVEJŠI PRALNI STROJ — WOODROW — Pralni stroj "WOODROW" pere že deset let in je še vedno v dobrem stanju. To se lahko dokaže tukaj na Ely. NAJHITREJŠE, NAJVARNEJŠE PRANJE NA SVETU. Dvakrat hitreje deluje voda kakor pri navadnih pralnih strojih! Čistejše perilo in manj časa — samo skozi delovanje vode! Nobenih premikajočih delov v čeburu, a vendar gre milnica skozi perilo valovito in peneče, kakor pravi Niagara. Lahko perete mali kos perila v mali količini vode, z istim uspehom, kakor večjo množino. Nič ni na temu, koliko naložite perila v Woodrow, ne bo škodovalo mehanizmu, pa tudi ne perilu. Ni potreba ničesar mazati — nobene skrbi ni treba imeti. Jekleno kolesje, in ves vrteči se mehanizem oskrbuje zanesljivi sistem za mazanje. Nobene sitnosti, da se ohrani stroj snažen. PROTI GOTOVINI ALI NA LAHKE OBROKE. JOSEPH MANTEL trgovina z železnino in pohištvo. ELY, MINNESOTA.

ROZA SVETA

Spisal A. R. Haggard.

Saladin zapusti s svojo vojsko tabor in se poda v mesto; uboga jettika sta še vedno ginila v temni ječi, narejeni iz starih grobnic. Nekega večera ko je Rozamunda ravno molila večerno molitev pred počitkom, so se odprla vrata in vstopil je častnik z oddelkom straže, ki jo je pozdravila, ter ji velel, da naj mu sledi.

"Pride zdaj konec?" je vprašala.

"Gospica," je odgovoril, "zdaj pride konec."

Na te besede je ponižno povsila glavo in odšla za njim. Zunaj je bila pripravljena nosilnica, v katero so jo posadili ter jo nesli po svetli mesečini v mesto Jeruzalem in po Via dolorosa, ustavili so se pred velikimi vrati, ki jih je takoj spoznala, kajti poleg njih je stal starodavni svod.

"Prinesli so me nazaj v samostan svetega Križa, da bi me usmrtili na kraju, kjer sem jih prosila, da bi me pokopali," je vzdihnila, ko je stopila iz nosilnice.

Nato so odprli vrata in stopila je na veliko samostansko dvorišče ter opazila, da je bilo svečanostno okrašeno, kajti kroginkrog in po hodnikih so visele mnogobrojne svetilke. In po hodnikih in na prostoru spredaj je bila množica saracenskih velikašev v praznični opravi, tam na drugi strani pa je sedel Saladin s svojim dvorom.

"Lepo so se pripravili, da bi bili priča moje smrti," je rekla Rozamunda. Pri teh besedah pa se ji je zadržal križ izvil iz ust; tam pred Saladinovim prestolom je stal vitez krščanski vitez in mesečina in luč svetilk se je lesketala na njegovem oklepu. Vzpričo tega križa se je ozrl in ona si je bila svesta, da je bil to Wulf, dasi upadel in bled.

"Torej bova skupaj umrla," si je mislila, nato pa je ponosnih korakov stopila naprej, se poklonila pred Saladinom, prišla Wulfa za roko ter jo obdržala.

Sultan se je ozrl in rekel:

"Dan usode je nastopil. Povejta, Franka, ali sta pripravljena izpiti kupo do dna, kakor sem jo vama obljubil?"

"Pripravljena sva," sta odgovorila obenem.

"Ali je vama žal, da sta dala svoje življenje, da rešita Jeruzalem?" vpraša nadalje.

"Ne," odgovori Rozamunda, ozrši se na Wulfa, "pač pa se iz dna srca radujeva, da nama je bil Bog tako dober."

"In tudi jaz se radujem," je rekel Saladin, "in tudi jaz hvalim Alaha, ki mi je v davnih dneh poslal prikazen, ki mi je predala sveto jeruzalemsko mesto brez prelivanja krvi. Sedaj se je vse zgodilo, kakor je bilo usojeno. Odpeljite ju."

Za trenutek sta se objela, nato pa so odpeljali emirji Wulfa na desno, Rozamundo pa

na levo; vsa blede, a pokonci je šla ž njimi rabljem naproti, ugibajoč medpotoma, ali bo mogla še enkrat videti Godvina, predno umrje. Peljali so jo v sobano, kjer so jo čakale ženske, in zaprli za njo vrata; a rabljev ni bilo videti nikjer.

"Znabiti pa me te ženske zadavijo," si misli Rozamunda, ko so se ji približale, "da ne bodo prelivali kraljeve krvi."

Prijazno, a molče so jo slekle, jo umile z blagodišečo vodo in ji spletile kito, v katero so vpletle bisere in dragulje. Nato so jo oblekle v fine tančice in ji dale še krasna, vezana oblačila in kraljevski plašč iz škrlata, pa njene dragulje, ki jih je nosila prejšnje čase, poleg njih pa še druge, še krasnejše, čez glavo pa so ji dale prozorno tenčico z uvezanimi zlatimi zvezdicami. Bila je prav podobna tisti, kakor jo je bil Wulf podaril nekoč, ki jo je nosila tisto noč, ko jo je bil Hasan odpeljal iz steepskega gradu. Opazila je to in se nasmejala vzpričo žalostnega spomina; nato pa je rekla:

"Ženske, ali naj s temi krasnimi oblačili zasmehujem svojo usodo?"

"Sultan tako hoče," so odgovorile, "a radi njih ne boš drevi nič manj srečno počivala."

Vrata so se odprla in Rozamunda je kakor kraljica stopila iz sobe na hodnik. Tedaj so se oglasile trobente in glasnik je zaklical: "Prostor! Prostor! Prostor za visokorodno gospico in balbeško princezino."

V spremstvu častitih žensk, ki so ji stregle, je stopila Rozamunda na dvorišče in se še enkrat priklonila pred Saladinom in začudena obstala.

Iznova so se oglasile trobente in na desni je glasnik zaklical: "Prostor! Prostor za vlega in plemenitega frankovskega viteza gospoda Wulfa D'Arcy!"

In v spremstvu emirjev in velikašev je prišel Wulf v sijajnem, z zlatom vložnim oklepom in ogrnjem s plaščem, posutim z dragulji; na prsih pa se mu je lesketala zvezda Hasanove sreče. Približal se je Rozamundi in obstal, opirajoč roke ob svoj dolgi meč poleg nje.

"Princezinja," je rekel Saladin, "vračam ti dostojanstvo in naslov, ker si pokazala tako plemenito srce. Pa tudi tebe počastim, gospod Wulf, po najboljših močeh, ali svojega sklepa se hočem držati. Odpeljite ju, da izpijeta kupo svoje usode do dna!"

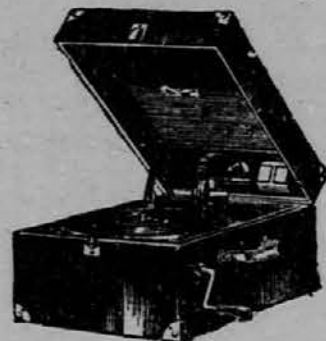
Zopet so se oglasile trobente in glasniki so klicali ter ju odpeljali do kapelinih vrat, ki so se jima odprle. Od znotraj so se glasili glasovi ženskega petja, a ni bilo žalostno petje, ki so ga prepevale.

"Sestre našega reda so še vedno tukaj," je rekla Rozamunda Wulfu, "in naju hočejo vzpodbujati na poti v nebesa."

(Konec jutri.)

Za poletno sezono.

Lepo toplo vreme vsakogar izvabi na prosto, izleti so na dnevnem redu, v avtomobilih, vozovih, čolnih in tudi peš. Kako prijetno je, ako izletnike v hladni senci zabava tudi lepa godba. Godca ni vedno na razpolago. Lahko pa si vsakdo privoščiti to ugodnost in si nabavi

ROČNO VIKTROLO.

Viktor kompanija je pravkar izdelala elegantno Viktrolo, šte. 2—60, ki proizvaja godbo posebno fino ter mora zadovoljiti še tako razvajenega poslušalca. Onim, ki radi plešejo, nudi vsaki čas najboljšo godbo. Cena \$40.00. Naročite jo pri nas. Stroške za pošiljatev plačamo mi. Vsa instrumenta garantirana.

V zalogi imamo tudi vse slovenske in druge plošče. Pišite nam po cenik.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Ne pozabite nam doposlati tudi imena Vam najljubših slovenskih pesmi in godbenih komadov, da jih bomo dali delati na plošče.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu v Chicago naznanjam, da še vedno izvršujem svojo obrt, kakor preje. Ker imam dobro pomoč, se obrnite zanesljivo na mene. Tudi stanujem v hiši kjer imam obrt. Noč in dan na razpolago občinstvu.

Andrew Glavach

1941 West 22nd Street

Phone, Canal 5889

Pristopajte

PRVI, NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI SLOV. KAT.

PODPORNI ORGANIZACIJI

Kranjsko -- Slovenski
Katoliški Jednoti

Posluje že 33. leto. V tej dobi je dosedaj izplačala raznih podpor v znesku

\$2,825,153.00

TA JEDNOTA JE SOLVENTNA ALI NAD
100-PROCENTNA.

Njeno premoženje znaša \$1,600,000.00.

Članstva v obeh oddelkih šteje nad 30,000.

Ima 170 krajevskih društev širom države.

Glede pojasnila za pristop vprašajte kakega uradnika (co) našega krajevnega društva. — Glede ustanovitve novega društva (8 članov zadostuje) pišite na glavnega tajnika: Jos. Zalarja, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Nagrada za ustanovitev znaša \$20.00.

V MLADINSKI ODDELEK SE SPREJEMA ČLANE
V STAROSTI OD 1—16 LETA.

KATOLIŠKI SLOVENCİ, PRISTOPAJTE K NAŠI
K. S. K. JEDNOTI!

PISANO POLJE

Edison:

Stroji — osvoboditelji človeštva.

(Konec.)

Moderna tovarna obuval zahteva bolj usposobljenih delavcev, nego jih je bilo treba pri prejšnjem preprostom, počasnem in utrudljivem rokodelstvu. Med nekdanjimi čevljarji so bili zaceo prav brihtni mošje, vendar pa bi se le-ti veliko bolj in boljše pečali z duševnimi rečmi, če jih ne bi nedostajanje stroja preveč vezalo k silu in kopitu. S svojim orodjem niso mogli narediti nič boljsega kot narede v tovarnah znatno hitreje čevljarški stroji. Trdim, da človeški um s strojem samo pridobi, če je namreč stroj dober. Stroj pa, s katerim danes izdelujemo čevlje in škornje, neprimerno bolj razvija možganske tvorne zmožnosti nego delo s starim orodjem. To kaže tudi dejstvo, da so ljudje, ki so delali pri prvem čevljarškem stroju, tako daleč razvili svojo bistroumnost, da so lahko delali pri znatno bolj zapletenih in naglih strojih, ki zahtevajo od delavcev veliko več duhaprisonosti in prevdarnosti.

Trditev, da je delo pri strojih enolično, ne drži. Predvsem se izdeluje produkt, ki je tako dober in zanesljiv, kakor se ni dal pripraviti z ročnim delom. Če pa bomo strojno delo še povečali in uvedli nove stroje, tedaj bo prihodnji rod še bolj inteligenten in bo še lažje užival življenje.

Izmed bedastih domislekov, ki se nekritično prenašajo od ust do ust, se najpogosteje čuje trditev, da bo nastala močna nadprodukcija, če bomo ročno delo nadomestili s stroji. To je popoln nesmisel. Previška predmetov, ki si jih ljudje žele ali jih potrebujejo, si sploh ne morem zamisliti, zakaj želje so neomejene in se ne dajo uresniti v obseg želodcev. Želodec je edin človeški organ, ki se da docela nasiti. Koprenju človeškega duha po novih spoznanjih in izkušnjah, po lepšem in udobnejšem življenju, se ne bo moglo nikdar popolnoma zadostiti. To je večno neutrušen glad. Besedovanje o previšku je prazen bavljan.

Razširjenje dela s stroji je koristno vsemu človeštvu. Od razvoja nimajo koristi zgolj delavci, marveč tudi tovarnarji, ki lahko pošiljajo na tržišča vedno boljše in boljše blago in ga nudijo po stalno nižajočih se cenah. Če pa lahko tovarnar prodaja blago po nizkih cenah, bo človek s povprečnimi dohodki kupoval več blaga nego si ga je mogel privoščiti njegov predhodnik. Manj premožni sloji so z upeljavo strojev neprecenljivo veliko pridobili. — Niti za hip ne dvomim, da o tvarja produkcija na veliko človeštvu najlepše vidike. Proizvajanja na veliko pa si brez strojev ne moremo misliti. — Zbog tega nikar ne godrnjajmo čez delo s stroji, zakaj stroji so najboljši oplojevalci industrije.

Neprestano priganjamo vse, kar nam more dati znanost, da bi iznašli sredstva, ki bodo izsilila od naših njiv, sadovnjakov in zelenjadnih vrtoč več sadežev. Ali niso ti naši napori stremljenje po produkciji na veliko? Mar bi bilo tedaj napak, če bi tudi človeško delovno moč primerno pognojili? — Stroj je človeku to, kar gnoj rastlini; z njim se letošnja žetev poveča v primeri z lansko, za prihodnje leto pa se zagotovo še večja žetev. Stremljenje, da z isto količino človeških delovnih energij izdelata dva para

čevljev namesto enega, je prav tako pošteno, kakor če iznajdeš novo poljedelsko sredstvo, ki omogoči, da zrasteta ondi dve bilki, kjer je lansko leto pognala samo ena.

Če se je med delavstvom pojavil odpor zoper uvedbo strojev, so bili njegovi razlogi prav tako piškavi, kakor ondi, kjer so se ljudje upirali razširjenju izobrazbe. Nekoč so stavci v New Yorku oziroma tudi drugod stavkali ali pretili s stavko, ker so se upeljali stavni stroji; bali so se namreč, da bi potem našlo kruha manjše število izučenihi stavcev in da se bodo mezde znatno znižale. V tem boju pa je stroj kajpada zmagal. Dandanašnji je več stavcev kot jih je bilo prej in tudi mezde so neprimerno višje. — Gospodarski položaj stavca se je tedaj izboljšal. Njegova inteligencija je postala večja in ž njo vred tudi samozavest. Danes mu ni treba uporabljati več duha in mišic za delo, ki ga boljše in hitreje opravijo stroji. Če bi kdo hotel odstraniti škarske stroje in upeljati prejšnje stanje, bi stavci sigurno napovedali protestno stavko. Zgodovina stavnega stroja pa je enaka zgodovini vsakega drugega stroja, ki je bil uveden v delavnice, da bi opravljal dela, ki so jih prej trudoma in počasi, drago in manj dobro opravljale človeške roke. Šivalni stroj je n. pr. skoraj petdesetkratno povečal število nastavljenecv v tej industrijski panogi.

Kjerkoli smo tedaj uvedli stroje za izvrševanje dela, ki so ga mukoma opravljale roke, med tem ko je duh večji del počival, povsod so se pokazale koristi, zlasti za one, ki jih je taka novotarija posebno prizadela. Delavstvo bi bolje storilo, če bi stavkalo ondi, kjer se zlorablja ljudje kakor tovarna živina in naj bi zahtevalo, da se postopa ž njimi tako, kakor veleva človeška čast. — Taka stavka bi bila brezprimerna blaginja za vse človeštvo; zakaj danes celo v važnih industrijskih panogah še vedno ne poznajo dovolj pomena, ki ga ima stroj v zvezi s človeško inteligenco in iznajdljivostjo. — Taka stavka bi opozorila ves svet na veliko možnosti in daljne vidike, ki se tu odpirajo. Že sama debata o tem bi utegnila prinesiti znaten napredek.

V našem največjem mestu, v New Yorku, ki o njem mislimo — pa po krivici — da znači triumf napredka, imamo dovolj primerov za naše trditve. Tako se n. pr. živila, ki se pridelajo in pripravijo večinoma s stroji, dopremijo v New York z dokaj dobrimi, vendar pa še izdaleč ne perfektnimi stroji, t. j. z moderno železnico. Kakor hitro pa prispejo v New York, je konec napredka. Nimamo strojev, ki bi blago iztovorili in se ga morajo lotiti človeške roke. Posledica je, da narastejo stroški. V voznem stanju na poti med pridelovalcem in konzumentom se kaj malo uporabljajo stroji. V tem oziru je transport iz daljave boljše organiziran od transporta iz bližine. To velja tudi za vsa druga velika mesta.

Čeprav se veliko čuje o naši bistroumnosti in praktičnosti, je stvar iz bližine nekoliko drugačna. Mi, ljudstvo Zedinjenih držav, ki smo po volji božji svobodni in neodvisen narod, ne dajemo dokaza, da bi bili po volji božji zares svobodni in razumen narod. Mislim pa, da se lahko vzlic vsemu še vedno merimo in kosamo z drugimi narodi.

SIRITE AMER. SLOVENCIA!

TISKARNA
AMERIKANSKI SLOVENEK

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor društvene uradne tiskovine zlasti pisemski papir in kuverte z naslovi društev, trgovcev, ali posameznikov. — Tiskamo za društva in organizacije pravila, predstavljamo iz slovenščine na angleščino in obratno, kakor tudi v druge jezike.

ZA NAS NI NOBENO NAROČILO PREMALO — NOBENO PREVELIKO.

Amerikanski Slovenec

1849 W. 22nd ST., CHICAGO, ILL.